

COLLECTANEA STUDIORUM ET TEXTUUM

VOL. 8

A GYŐRI SZÉKESKÁPTALAN
KÖZÉPKORI SZÁMADÁSKÖNYVE
(1495–1528)

†HÁZI JENŐ – NEMES GÁBOR

BUDAPEST

2025

COLLECTANEA STUDIORUM ET TEXTUUM

CLASSIS I, VOL. 8

†HÁZI JENŐ – NEMES GÁBOR

A GYŐRI SZÉKESKÁPTALAN
KÖZÉPKORI SZÁMADÁSKÖNYVE
(1495–1528)

Győr–Budapest, 2025

COLLECTANEA STUDIORUM ET TEXTUUM, classis I, vol. 8
sub Alto Patrocinio Em.mi ac Rev.mi P. Card. Erdő fundavit
ac moderatur P. Tusor

HUN-REN-PPKE-PTE Fraknói Vilmos
Római Történeti Kutatócsoport

HUN-REN
Magyar Kutatási Hálózat

<https://institutumfraknoi.hu>

A GYŐRI EGYHÁZMEGYEI LEVÉLTÁR KIADVÁNYAI

FORRÁSOK, FELDOLGOZÁSOK 30.

†HÁZI JENŐ – NEMES GÁBOR

A GYŐRI SZÉKESKÁPTALAN
KÖZÉPKORI SZÁMADÁSKÖNYVE
(1495–1528)

Győr–Budapest, 2025

A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai

Források, feldolgozások 30.

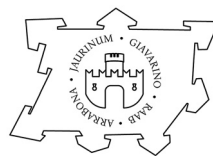
A kiadást támogatta:

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Nemzeti
Kulturális
Alap

TÉGLAMÚZEUM • GYŐR

Németh András dr.

Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíja (BO/00025/20/2)

Lektor: C. TÓTH NORBERT és ZÁGORHIDI CZIGÁNY BALÁZS

Olvasószerkesztés: VILÁGI DÁVID

Angol rezümé: OLÁH RÓBERT

Címlapterv: SZABADVÁRI-FARKAS ZSUZSANNA

HU ISBN 978-615-02-3011-5

HU ISSN 1786-6480

© Nemes Gábor, 2025

© Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ, 2025

Kiadja a Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ

Felelős kiadó: Nemes Gábor

Tipográfia és tördelés: Erőss Zsolt

Nyomdai munkálatok: Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

Példányszám: 300

Tartalom

BEVEZETÉS	11
A forrás	11
Historiográfia	12
A szövegkiadás	25
FORRÁSOK	29
I. 1495. július 9. – 1495. november 19.	31
II. 1496. március 30. – 1497. június 10.	38
III. 1497. június 1. – 1498. április 18.	54
IV. 1498. május 1. – 1499. május 3.	72
V. 1499. május 1. – 1500. április 24.	83
VI. 1500. április 29. – 1501. április 21.	105
VII. 1501. április 26. – 1502. április 11.	116
VII/A. 1502. február 14.	138
VIII. 1502. május 14. – 1503. április 23.	139
IX. 1503. május 1. – 1504. április 23.	154
X. 1504. május 22. – 1505. április 16.	180
XI. 1505. április 22. – 1506. május 1.	201
XII. 1506. május 5. – 1507. május 1.	225
XII/A. 1506. március 22. – 1506. szeptember 8.	245
XIII. 1507. április 26. – 1508. április 22.	247
XIII/A. 1507. augusztus – 1507. október	271
XIV. 1508. április 27. – 1509. május 7.	272
XV. 1509. május 8. – 1510. április 15.	302
XV/A. 1509. augusztus k.	322
XV/B. 1509. október	323
XV/C. 1510. január 22. – február 10.	323
XVI. 1510. április 24. – 1511. május 8.	325
XVI/A. 1510 december k.	349
XVI/B. 1511. január k.	350

XVI/C. 1511. február 3.	350
XVII. 1511. május 28. – 1512. május 2.	351
XVIII. 1512. május 1. – 1513. április 28.	375
XVIII/A. 1513. január	392
XIX. 1513. április 25. – 1514. április 25.	393
XX. 1514. április 28. – 1515. április 23.	413
XX/A. 1514. május 3. körül	450
XX/B. 1514. május 20.	451
XX/C. 1515. április 23.	452
XXI. 1515. április 26. – 1516. április 23.	453
XXI/A. 1515. november 5. körül	489
XXI/B. 1515. december – 1516. március körül	490
XXI/C. 1516. február 2. körül	491
XXI/D. 1516. március 26.	491
XXII. 1516. április 26. – 1517. április 23.	492
XXII/A. 1516. október 17. – 1516. november 20.	524
XXII/B. 1516–1517 körül	525
XXIII. 1517. április 24. – 1518. április 23.	526
XXIV. 1518. április 24. – 1519. április 28.	559
XXIV/A. 1518. június 28.	607
XXIV/B. 1519. január–február	608
XXV. 1519. május 1. – 1520. április 29.	610
XXVI. 1520. április 30. – 1521. április 24.	650
XXVII. 1521. április 2. – 1522. április 29.	698
XXVII/A. 1522. március 11.	737
XXVIII. 1522. április 28. – 1523. április 25.	738
XXVIII/A. 1522–1523 k.	787
XXIX. 1523. április 27. – 1524. április 27.	788
XXIX/A. 1523. június 28. – 1523. július 17.	828
XXX. 1524. április 27. – 1525. április 26.	829
XXX/A. 1524. május körül	871
XXXI. 1525. április 26. – 1526. április 24.	872
XXXI/A. 1526. április körül	916
XXXII. 1526. április 26. – 1527. május 7.	917
XXXIII. 1527. május 8. – 1528. április 24.	948
XXXIV/1. 1314–1413.	985
XXXIV/2. 1500 k.	987
XXXIV/3. 1510. június 14. után	989

XXXIV/4. 1511. június 9. – 1512.	989
XXXIV/5. 1511–1515 körül	990
XXXIV/6. 1511–1527 körül	990
XXXIV/7. 1512–1515 körül	991
XXXIV/8. 1515–1525 körül	992
XXXIV/9. 1524–1526 körül	992
XXXIV/10. 1526–1528 k.	995
CONSPECTUS	997
RÖVIDÍTÉSEK	1007
FORRÁSOK	1008
BIBLIOGRÁFIA	1009
MUTATÓK	1019
Személynévmutató	1019
Helynévmutató	1135
Tárgymutató	1182
Magyar szavak jegyzéke	1201
SUMMARY	1203
KÉPMELLÉKLET	1209

BEVEZETÉS

A FORRÁS

A győri székeskáptalan a középkorban kiterjedt birtokrendszerrel rendelkezett. A birtokok jelentős része Győrben, illetve Győr közvetlen közelében helyezkedett el, emellett még számos, messzebb fekvő javadalommal is rendelkeztek a kanonokok Győr, Moson, Pozsony, Sopron, Zala, valamint Baranya megyében. A földrajzi tagoltság mellett a jövedelmek fajtái is erősen különböztek, hiszen a káptalani birtokok cenzusai, valamint a szőlők, halastavak, malmok és vámok mellett a püspöki tizedből a kanonokokat megillető negyed volt még számottevő bevételi forrás.¹

E hatalmas komplexum igazgatására a székeskáptalan évente választott tisztségviselőket: a gazdasági ügyeinek intézéséért felelős dékánt és a jövedelmek és kiadások kezelésével megbízott divizorokat. Választásuk Győrben hagyományosan Szent György ünnepére esett, egy év múlva pedig számot kellett adniuk tevékenységükről. A divizorok feladata volt a bevételek és kiadások vezetése, valamint az évközbeni jövedelemelosztások (divisiók) dokumentálása. A dékán ezeket a számadásokat ellenőrizte és szükség esetén javította. Ezeket a forrásokat rejtik az ún. számadáskönyvek.²

A győri székeskáptalan legrégebbi, 1495 és 1528 között vezetett,³ 784 oldalas⁴ számadáskönyvét jelenleg a Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ Levéltára őrzi.⁵ Az utolsó oldalon 775. oldalszám látható, de a 32., 34., 36., 43. és a 499. oldalszámok az abc betűivel megkülönböztetve több oldalt is jelölnek. A kötet 17

---

¹ BEDY, *A győri székeskáptalan*, 114–262.

² BEDY, *A győri székeskáptalan*; KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*.

³ A kötet első nyolc oldala, valamint a 499/b és 499/c oldalak egy 1533. ápr. 7. és 1534. júl. 25. közötti káptalani számadástörödéket tartalmaznak, és szervesen a következő, 2. számadáskönyvhöz tartoznak. Kiadását a 2. kötettel együtt tervezem. A 768–769. oldalakon a győri káptalan és a Szapáry-család között 1624-ben Borba ügyében kötött egyezség másolata szerepel.

⁴ A kötet elején 21 oldal 17–18. századi tartalomjegyzék/mutató található, ez az oldalszámzásba nem számítódik be.

⁵ GyEL GyKMLt Feudális kori gazdasági iratok, Kötetek, n. 1. [MNL OL DF 279560.] (A továbbiakban: Számadáskönyv. I)

oldala üres,⁶ szöveget nem hordoz. Az oldalak közé 32 kisebb cédulát kötöttek be, amelyek közül 26 köthető egyértelműen egy adott év divizori számadásához.⁷

Az egyes évek számadásait általában az egyik divizor vezette, ritkábban más kéz írása is felfedezhető. Az egyes papírlapok mérete és a rajtuk megfigyelhető vízjelek (egyszarvú, mérleg, horgony, ökörfej) is azt támasztják alá, hogy nem egy folyamatosan vezetett regisztrumról, hanem egy utólag egybekötött iratcsomóról van szó. Erről az egyik legértékesebb információt a legelső oldal bejegyzése szolgáltatja, amely arról tudósít minket, hogy a kötetet – melyet szétszórva találtak (*sparsim reperiuntur*) – két másik könyvvel együtt 1748. január 26-án újrakötötték.⁸ Ezt kétséggkívül alátámasztja, hogy a szóban forgó számadáskönyvben több helyen felborult az oldalak sorrendisége, és az is, hogy a II. és III. számadáskönyv is az elsővel megegyező mintájú bőrkötéssel rendelkezik.⁹

HISTORIOGRÁFIA

A számadáskönyv régóta ismert a magyar középkortudomány számára, kutatástörténete nemcsak historiográfiai érdekességeket, hanem számos, ma is megfontolandó tanulságot rejt. Az első történetíró, aki az akkor már lapokra és füzetekre szétesett számadáskönyvet kiaknáztta, az Telekessy István¹⁰ győri örkanonok volt, aki 1688-ban *Arca Noe* című művében a káptalani divizorok listáit kanonoki lajstromok készítésére használta fel.¹¹ Először egy 1496-ból származó, ma is legkorábbinak számító divíziós listát közölt,¹² majd ezt követően nyolc kanonokot gyűjtött ki, akik 1497-ben és 1498-ben nyerték el stallumaikat.¹³ Ezt követően egy nagyobb időbeli ugrás következik: 1516-ból közöl egy kanonoki lajstromot, amit 1516 és 1520 közötti újonnan beiktatottakkal egészített

⁶ Számadáskönyv. I, pp. 41. 67. 179. 237–243. 276. 333. 639. 731. 740–741. 767. 775.

⁷ Egy 1516-ból fennmaradt tizedjegyzék külön, a székeskáptalan magánlevéltárában őrződött meg: GyEL GyKMLt Th 46, nr. 5640.

⁸ Számadáskönyv. I. p. I.

⁹ GyEL GyKMLt Feudális kori gazdasági iratok, Kötetek, n. 2–3.

¹⁰ BEDY, A *győri székeskáptalan*, 443–445; SZABADY, *Telekesy István*.

¹¹ BEDY, A *győri székeskáptalan*; SZABADY, *Telekesy István*, 137–138.

¹² GyEL PL Arca Noe, pp. 49–50; Számadáskönyv. I, pp. 44–45. alapján.

¹³ Sorrendben Luttembergi Gergely, Pereszlegi Orbán (Telekesynél tévesen Péter), Pécsi (Csehfalui) Benedek (Telekesynél tévesen Tejfalvi), Pálosi János, Szatmári János, Bakonyi Balázs (Megholtak oltárának igazgatója), Kőrösi Gergely, Sávolyi Antal (Telekesynél tévesen Sallo-di), GyEL PL Arca Noe, p. 51; Számadáskönyv. I, pp. 244. 15. 39. alapján. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 273. 402. 405. 416. 418–419. 422–423. 425.

ki. Ez alapján jó okunk van feltételezni, hogy a Telekessy által *divisionalis primus*-nak nevezett kötet első fele – a már említett néhány lap kivételével – nem állhatott Telekessy rendelkezésére.¹⁴ Ezt egy 1520 és 1523 közötti, 22 névből álló összeállítás követi, mely nemcsak az őrkanonok akkurátus gyűjtőmunkáját dicséri, hanem a kötet rendezetlen állapotára is utal. Az első kilenc¹⁵ és az utolsó öt¹⁶ kanonok ugyanis beazonosíthatóan illeszkedik az Arca Noe előző oldalán abbamaradt, újonnan kinevezett kanonokokat tartalmazó listájához, míg a közöttük lévő nyolc¹⁷ meglehetősen kilóg. Ez utóbbiak ugyanis jellemzően az 1510-es években kerültek be a testületbe, sőt Szelestei Tamás 1522-ben tűnik fel utoljára a forrásban. Könnyen lehet tehát, hogy az egyébként alaposan dolgozó Telekessyt korábbi évekből származó, de 1522 szeptemberéhez keveredő lapok zavarták meg. Ezt egy 1523 és 1527,¹⁸ valamint 1527 és 1528 között¹⁹ feltűnő kanonokok listája követi. A fentiekhez hasonlóan az új kanonokok mellett itt is

¹⁴ GyEL PL Arca Noe, pp. 51–52, valószínűleg Számadáskönyv. I. p. 390. alapján. A lista végén lásd sorrendben Kajári Antal, Velikei Márk, Győri Tandallo János, Sárvári (Bogyoszlói) Pál, Meszlényi Bálint, Győri Ambrus, Kistőrei Gergely, Vizi Balázs, GyEL PL Arca Noe, p. 52; Számadáskönyv. I, pp. 398. 413. 425. 435. 455. 484. 487. alapján. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 382–383. 391–393. 396–397. 400. 407. 438. 442–443.

¹⁵ Sorrendben Letenyi János, Túri János, Mekcsei (Telekessynél tévesen Miskei) Márton, Nagybaráti Tamás, Vizi Márton, Mártonfalvi Gergely, Pázmáni Ferenc, Komlósi Benedek, Nagyvátyi Pál, GyEL PL Arca Noe, p. 53, valószínűleg Számadáskönyv. I, pp. 493. 509. 517. 525. 536. 549. 553. 571. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 400–401. 404. 406. 409. 411. 418. 433. 438.

¹⁶ Sorrendben Olaszka Benedek, Nagyvátyi Pál (még egyszer, lásd előző jegyzet), Pápoci Miklós (ilyen nevű kanonok valójában nem volt, valószínűleg Telekessy téves olvasata), Gersei Pető Gergely, Pesti Pál, GyEL PL Arca Noe, p. 54, valószínűleg Számadáskönyv. I, pp. 571. 573. 577. 607. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 411. 414. 418–419.

¹⁷ Sorrendben Fehérvári Fábián, Galgóczi Miklós, Sárfői Ferenc, Patyi Mihály (Telekessynél tévesen Márton), Szelestei Tamás, Nardai János, Lábadi Pál (Telekessynél tévesen Péter), Várdai Balázs (Telekessynél Kisvárdai), GyEL PL Arca Noe, p. 53. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 388–389. 403–404. 411. 415. 421–422. 426–427. 435–436.

¹⁸ Sorrendben Nyalkai Albert (már korábban is), Pécsi Ferenc, Privigyei Pálos Miklós, Pápai Balázs, Szegedi Demeter, Patyi Mihály (már korábban is), GyEL PL Arca Noe, p. 54; Számadáskönyv. I, pp. 630. 657. 669. 722. A kanonokokra lásd KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 412–413. 415. 417. 419–420. 425–426.

¹⁹ Sorrendben Pápoci Péter (ilyen nevű kanonok nem volt), Bogyoszlói Pál (már korábban is), Velikei Márk, Gutai Ferenc, Bakonyi Tamás (ekkor már nem él), GyEL PL Arca Noe, p. 54; Számadáskönyv. I, pp. 751. 753. A kanonokokra lásd BEDY, *A győri székeskáptalan*, 355; KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*, 273. 382–383. 442–443.

találkozunk régebb óta szolgálókkal, amit a hiányokkal és a már akkor felborult sorrenddel magyarázhatunk.

A számadáskönyvet a történeti kutatás a 19. század vége felé fedezte fel újra. Néhány adatot merített belőle Sztachovics Remig pannonhalmi bencés levéltáros az 1874-ben megjelent *Győr megye és város egyetemes leírása* című kötet egyes fejezeteihez.²⁰ A kötet első szisztematikus kutatója egy másik bencés szerzetes, Villányi Szaniszló győri gimnáziumi tanár volt, aki az 1882-ben napvilágot látott győri topográfiai munkájában előszeretettel használta a káptalani „számadókönyvet”.²¹

Az első kutató, aki részletesen foglalkozott e becses forrással, Iványi Béla volt. 1916 nyarán Budapest székesfőváros oklevéltára számára gyűjtött belőle adatokat, az őt érdeklő passzusokat pedig grafitceruzájával akkurátusan alá is húzta.²² Nem sokkal helyszíni kutatása után, 1917. november 23-án a Szent István Akadémia ülésén ismertette a győri számadáskönyveket, köztük természetesen kiemelten a legrégebbit.²³ Iványi részletesen elemezte a forrásból kinyerhető információkat: a káptalani bevételeket, a divizorok működését, az iskolát, az országgyűlési követeket és a bandériumot, kigyűjtötte a Győrben megvendégtelt nobilitásokat is. Külön kiemelte a számadáskönyvben talált, nyelvtörténeti szempontból fontos magyar szavakat, valamint számos művészet- és kultúrtörténeti adatot is felvonultatott.

A káptalan középkori számadáskönyvének legjobb ismerője mégsem ő volt, hanem Bedy Vince győri kanonok, aki alaposan kijegyzetelte a kötetet,

²⁰ FEHÉR, *Győr megye és város*; IVÁNYI, *A győri székeskáptalan*, 3. A szerző életére lásd BERKÓ-LEGÁNYI, *Névtár*, 70, 473. sz.

²¹ VILLÁNYI, *Győr-vár és város helyrajza*. Villányi már 1879-ben is kutatott a káptalan levéltárában, erről lásd GyEL GyKMLt, Theca XXXIX. n. 5063a. A szerző életére lásd BERKÓ-LEGÁNYI, *Névtár*, 103, 797. sz.

²² Saját bevallása szerint Bedy Vince kereste és találta meg neki a számadáskönyveket, IVÁNYI, *A győri székeskáptalan*, 3. Az ekkor Wagner Mihály káptalani levéltáros által vezetett kutatói naplóban csak 1917 szeptemberében találkozunk Iványival, akkor a székeskáptalan hiteleshelyi levéltárában kutatott, GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 15. (1917. szept. 3–5.). Győri kutatásáról beszámolt A székesfőváros történetére vonatkozó Kútfők összegyűjtésének felügyeletére kiküldött bizottság 1918. jún. 13-i ülése, lásd Fővárosi Közlöny 29 (1918/29) 1121., illetve ÁNYOS, *Budapest székesfőváros*, 687: „A győri káptalan magánlevéltárában őrzött (s a tudományos világ előtt eddig ismeretlen volt) három kötetre terjedő középkori káptalani számadáskönyvben 345, a mi oklevéltárunkat érdeklő igen értékes bejegyzés van.”

²³ IVÁNYI, *A győri székeskáptalan*.

és számos munkájába beépítette az ott talált információkat.²⁴ Bedy kezdetben a győri Kisfaludy Irodalmi Körben elhangzott előadásaiiban használta a legrégibb számadáskönyvet,²⁵ majd később iskolai értesítőben²⁶ és napilapba írt cikkben²⁷ is merített belőle. Az 1930-ban induló *Győri Szemle* – melynek egy ideig szerkesztője is volt – lehetőséget teremtett arra, hogy íróasztalában rejlő kéziratait végre publikálhassa. Az itt megjelent cikkek közül jó néhányban kamatoztat-ta a középkori számadáskönyvből kinyert adatait.²⁸ Bedy Vince több évtizedes történészi munkássága végül a Breyer István győri püspök 1934-as felhívására útjára indított *Győregyházmegye múltjából* című sorozatban látott napvilágot. A győri székesegyházról, a székeskáptalanról, a papnevelésről és Győr vallásos életéről írott, mind a mai napig megkerülhetetlennek számító köteteiben²⁹ is bőségesen merített ebből a becses forrásból.

1936-ban Späth Gyula győri polgármester és Valló István polgármesterhe-lyettes elhatározta, hogy Győr 1943-ban, szabad királyi várossá nyilvánításának 200. évfordulójára egy monográfia-sorozattal emlékezik. Bedy a 16–17. század művelődéstörténetének megírását vállalta, és hamar el is készült vele. Munkája sajnos kéziratban maradt, csak egy fejezete jelent meg halála után, 1941-ben a *Győri Szemle* hasábjain hat részletben. Ezekhez a számadáskönyvekben szereplő mesterekről és foglalkozásokról található információkat hasznosította.³⁰

Valószínűleg Bedy munkáinak hatására figyelt fel a számadáskönyvre Du-dits Dénes, a Magyar Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Kar Moson-magyaróvári Osztályán gazdaságtörténetet oktató tanár.³¹ Dudits gazdaság-

²⁴ Bedy Vince történészi munkásságáról lásd NEMES, *Bedy Vince*, 19–22.

²⁵ 1921-ben például *A győri káptalan részvétele a XVI. és XVII. század hadviselésében* címmel tartott előadást, kéziratát lásd Győr Megyei Jogú Város Levéltára X. 51. (Kisfaludy Irodalmi Kör iratai) IV/29/B/3.

²⁶ Bedy, *Győr kereskedelme*.

²⁷ Bedy, *Látogatás*.

²⁸ Bedy, *Győri fuvarosok*; Bedy, *Szentháromság-kápolna*; Bedy, *Ének- és zenekar*; Bedy, *Szentadalberti prépostság*; Bedy, *A győri vár*.

²⁹ Bedy, *A győri székesegyház*; Bedy, *Papnevelés*; Bedy, *A győri székeskáptalan*; Bedy, *Győr ka-tolikus vallásos életének múltja*.

³⁰ GyEL Bedy Vince-hagyaték I. d. Győrvár- és Győrváros története; lakossági viszonyai, művelt-ségi állapota, templomai, plébániái, kolostorai, ipari fejlettsége, kereskedelme, egészségügyi, szegényügyi viszonyai, postája, vendéglői, építésze, jogi élete, 198–281; Bedy, *Adalékok*.

³¹ Dudits Dénesről lásd Moson Megyei Életrajzi Lexikon, <http://www.hgkmovar.hu/mmel/?o=szc&c=k118> (Tuba László) (a letöltés ideje: 2023.09.07.)

pénz- és ártörténeti kutatásai miatt kölcsön szeretne volna kérni a kötetet a székeskáptalantól, Ragats Rezső nagyprepost azonban erre nem adott engedélyt.³²

Az első kutató, akiben komolyan felmerült a teljes számadáskönyv kiadásának gondolata, a neves soproni levéltáros, Házi Jenő volt, akit Papp Kálmán győri püspök 1949 júniusában a káptalani és püspöki levéltár felmérésével és az archívumokkal kapcsolatos feladatok összeállításával bízott meg. A püspök választása nem volt véletlen, hiszen Házit még soproni városplébános korából jól ismerte, és baráti kapcsolatot is ápoltak.³³ Házi ugyanis a soproni katolikus élet egyik meghatározó alakjaként fontos közéleti szerepet is betöltött: tagja, majd világi elnöke volt a soproni Credo Férfiegyületnek, továbbá 1943 és 1949 között a Soproni Konvent elnökeként is tevékenykedett.³⁴

Házi Jenő már az első, 1949. július 4-i helyzetjelentésben kiemelte a középkori számadáskönyvet, amelynek egy szükséges restaurálás utáni kiadását javasolta.³⁵ Házi ezzel egy időben értesítette Búzás Józsefet, a nemrég kinevezett fiatal püspöki levéltárost³⁶ és a székeskáptalant is a számadáskönyv restaurálásának tervéről.³⁷ Mivel a Házi Jenő által 600 forintra kalkulált összeget a káptalan nem tudta előteremteni, ezért a restaurálás költségeit az Egyházmegyei Hatóság vállalta magára. Búzás 1949. augusztus elején kapta kézhez az összeget, majd ezt követően Házi felvette a kapcsolatot Sasvári Dezsővel,³⁸ az Országos Széchényi Könyvtár neves restaurátorával, aki el is vállalta a munkát.³⁹ Búzás József végül is 1949. augusztus 24-én adta át Sasvárinak a

³² Varga-Kiss Ernő osztályelnök levelét lásd GyEL GyKMLt Jegyzőkönyvi iratok 52/1947. (1947. szept. 5.) Ragats 1947. szept. 12-én kikérte a számadáskönyvet Villányi Győző káptalani levéltárostól (GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 27.), szept. 14-én kelt válaszát lásd az idézett irat hátlapján.

³³ VAJK, *Házi Jenő*, 305.

³⁴ DOMINKOVITS, *Házi Jenő*.

³⁵ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Papp Kálmánhoz, 1949. júl. 4. – Házi saját bevallása szerint már 1924 körül tanulmányozta a számadáskönyvet, lásd MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Sasvári Dezsőhöz, 1949. aug. 26. – Házi Jenő és a számadáskönyv történetét röviden összefoglalta VAJK, *Házi Jenő*, 308–309.

³⁶ GyEL PL 568/1949. (márc. 1.) Búzás József addig a soproni Szent Imre Kollégium prefektusa volt, de mivel hevesen tiltakozott az intézmény államosítása ellen, ezért kiutasították a városból és internálással is fenyegették. Lásd PETES, *Búzás József*.

³⁷ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1949. júl. 4.; GyEL GyKMLt Jegyzőkönyvi iratok, 43/1949.

³⁸ NÉMETH, *Az OSZK állományvédelmi tervei*, 153–154.

³⁹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1949. aug. 3., Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1949. aug. 5., Házi Jenő levele Sasvári Dezsőhöz, 1949. aug. 5.,

számadáskönyvet. A restaurátor még aznap beszámolt Házinak a restaurálási tervről. Eszerint vegyi eljárással fogja megerősíteni a lapokat, amely a Házi által kért olvashatóbbá tételnek is megfelel. Sasvári felvetette, hogy az összekeveredett íveket akár sorrendbe is lehetne rakni, és emiatt még bekötés előtt elvinné az íveket Házihoz Sopronba.⁴⁰ Ezt azonban a soproni levéltáros elvetette, és így érvelt: „Mivel attól tartok, hogy egyszeri megtekintésre nem igen fog sikerülni a helyes időrendi sorrendet felállítani, ezért nem tanácsolhatok okosabbat, minthogy a bekötésnél tartsd magad a mostani sorrendhez. Ha sikerül a tervünk, és az egészet publikálni fogjuk, semmi hátrány abból nem származik, hogy a bekötés nem időrendi sorrend szerint történt, viszont az már igen bosszantó lenne, hogy amikor hibát akarunk kiküszöbölni, ugyanakkor újabb hibákat követünk el esetleg!”⁴¹ Sasvári 1949. október végén készült el a középkori számadáskönyv restaurálásával. A kötetet először elvitte Sopronba, ahol megmutatta Házinak, majd Győrbe visszatérve átadta Búzás Józsefnek.⁴² Miután Búzás a felújítás költségeivel elszámolt az egyházmegye gazdasági hivatalával, a számadáskönyvet a püspökvár páncélszekrényében helyezte el.⁴³

A restaurálás után Házi elérkezettnek látta az időt, hogy a számadáskönyvet kikölcsönözze és a kiadási munkálatokat elkezdje. 1950 májusában írt is Búzás Józsefnek, akinek az időpontot a következőképpen indokolta: „Idáig a kölcsönzést azért nem tartottam szükségesnek, mert a homályos szövegrészek kiolvasását csakis az éles nyári nap teszi lehetővé.”⁴⁴ A székeskáptalan és Papp Kálmán püspök engedélye után végül Búzás egy püskösdi látogatás keretében vitte el a kötetet Sopronba, ahol Házi a városi levéltár Wertheim-szekrényében helyezte azt el.⁴⁵ Ez év augusztusában már barátjához, Géfin Gyulához írott le-

---

Sasvári Dezső levele Házi Jenőhöz, 1949. aug. 11.; GyEL Levéltári irattár, Vegyes levéltártörténeti iratok, Sasvári Dezső levele Búzás Józsefhez, 1949. aug. 11.

⁴⁰ GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 28. (Búzás a számadáskönyvet 1949. aug. 23-án elvitte); MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Sasvári Dezső levele Házi Jenőhöz, 1949. aug. 24.

⁴¹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Sasvári Dezsőhöz, 1949. aug. 26.

⁴² MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Sasvári Dezső levele Házi Jenőhöz, 1949. okt. 20., Házi Jenő levele Sasvári Dezsőhöz, 1949. okt. 22. és 1949. okt. 31.

⁴³ GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 28., Búzás József levele Győregyházmegye Gazdasági Hivatalának, 1949. nov. 12. – Veres Miklósnak az egyházi levéltárakról írott beszámolója (VERES, *Egyházi szaklevéltáraink*, 171.) szerint a számadáskönyvet 1969 és 1974 között ismét restaurálták, de erre vonatkozóan több adatot nem találtam.

⁴⁴ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő Búzás Józsefhez, 1950. máj. 3.

⁴⁵ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1950. máj. 5., 1950. máj. 12. Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1950. máj. 11., 1950. máj. 15. (Házi szerint Sopron-

velében így lelkendezik: „... mert nálam van a győri székeskáptalan legrégibb számadáskönyve az 1495–1527 közti évekből, egy 774 oldalas, folió nagyságú hatalmas kötet ez, amelyből Stahanov-ot is megszégyenítő szorgalommal két hónap alatt 200 oldalt már lemásoltam és minden kezdeti nehézséget immár legyőztem, pedig azok olyan természetűek, hogy a tudósaink 200 év óta ezt a könyvet áhitatos tisztelettel szemlélték, Bedy Vince és Iványi Béla sok adatát is kijegyezték, de nem volt bátorságuk ahhoz, hogy alapos munkát végezzenek és így egy kincsesbányát engedtek át nekem!”⁴⁶

A kölcsönzés elvileg november 15-ig szólt volna, de sajnos a politika közbeszólt. 1950. október elején ugyanis Mérei Gyula, a Levéltárak Országos Központjának (LOK) vezetője levélben kereste fel Balázs Pétert, a győri megyei levéltár igazgatóját: a Házi Jenő által kölcsönvett „Jagelló korból származó gazdasági összeírást” haladéktalanul kérje vissza.⁴⁷ Balázs Péter igyekezett eleget tenni az utasításnak, ezért udvariasan arra kérte „Jenő bácsi”-t, hogy ha már nincs szüksége a kötetre, a soproni múzeumban adja le. Házi azonnal írt Búzásnak, hogy az ügy mögött vajon nem az egyházi levéltárak államosítása húzódik-e meg, vagy csak a LOK túlkapásáról lehet-e szó. Búzás – aki nem tudta, hogy a LOK hogyan szerezhette a kölcsönzésről tudomást – rögtön egyeztetett is a kialakult helyzetről Papp Kálmán püspökkel és Wagner Mihály nagypréposttal, és teljes értetlenségének adott hangot. Házi végül is az ügy elmérgesedésétől tartva úgy döntött, hogy vonatra ül, és elviszi Győrbe a számadáskönyvet. Búzásnak a feltűnés kerülése miatt még azt is megtiltotta, hogy kijöjjön elé az állomásra, így ő maga vitte el a kötetet fiatal kollégája lakhelyére. Házi ezután megírta Balázs Péternek, hogy a szóban forgó kötetet már rég visszaadta a káptalannak, így az egész ügyet tárgytalannak tekinti.⁴⁸ A LOK megkeresése mögött valószínűleg a Történettudományi Intézet érdeklődése állt, amely a számadáskönyv feldolgozását fontolgatta. Legalábbis ez derül ki Borsa Iván, a LOK új vezetőjének leveléből, aki – hivatali elődjének eljárását nem tartván

---

ban biztosabb helyen is lesz, mert Győrben az államosítás veszélye is fenyegetné.) Lásd még Búzás József levele a székeskáptalanhoz, GyEL GyKMLt Jegyzőkönyvi iratok, 12/1950., GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 29. (Búzás máj. 30-án vitte el a számadáskönyvet.)

⁴⁶ VARGA, *Egy tudósbarátság*, 266.

⁴⁷ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Mérei Gyula levele Balázs Péterhez, 1950. okt. 4. (LOK). – Balázs Péter 1950 és 1952 között volt a levéltár igazgatója, lásd BÉLAY, *Balázs Péter*.

⁴⁸ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Balázs Péter levele Házi Jenőhöz, 1950. okt. 12., Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1950. okt. 13., 1950. okt. 15., Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1950. okt. 14., Házi Jenő levele Balázs Péterhez, 1950. okt. 16.

helyénvalónak – felvette a kapcsolatot a székeskáptalannal a kézirat esetleges kölcsönzéséről.⁴⁹ Az ügynek azonban folytatása nem lett.

Házi Jenő 1951 áprilisában ismét elérkezettnek látta az időt, hogy a számadáskönyv kiadási munkálatait folytassa, ezért mind a székeskáptalantól, mind Kálmán püspöktől ismét engedélyt kért egy újabb kölcsönzésre, melyet természetesen gyorsan meg is kapott.⁵⁰ Házi Jenő azonban megint csak egy ideig dolgozhatott nyugodtan, mert a LOK ezúttal Búzást kezdte el zaklatni a számadáskönyv visszaadása miatt. „Állandóan zaklatnak a számadáskönyv miatt. Minden »civil püspök« evvel kezdi a velem való tárgyalást, hogy mi van a számadáskönyvvel. Már legalább ötven jelentést küldtek el evvel kapcsolatban. Csak azért írom meg, hogy Főlevéltáros Úr ne lepődjön meg, ha esetleg a L.O.K.-tól valami felhívást kap” – írta levelében a püspöki levéltáros. Végül abban állapodtak meg, hogy passzív állaspontra helyezkednek és kivárvák az ügy kimenetelét.⁵¹ Az élet végül őket igazolta, mert a számadáskönyv november közepéig Sopronban maradhatott. A LOK érezve a korábbi eljárás problematikus voltát, Búzást kérte fel, hogy szerezze vissza a kötetet Házitól, hogy le tudják fényképezni. A számadáskönyv végül 1951. november 14-én ismét „hazatért”.⁵²

Házi ezt követően egy ideig az asztalfiókjában pihentette a kéziratot, és csak 1952 szeptemberében vette elő újra, és kezdett el vele tüzetesebben foglalkozni.⁵³ Ezzel egy időben ismét mások is felfigyeltek a számadáskönyvre. Módi Mihály klasszika-filológus professzort – aki 1949-ben Kolozsvárról Győrbe menekült és sokáig munka nélkül tengődött⁵⁴ – megbízták, hogy a magyarországi latinság szótára számára dolgozza föl azt. Módi professzor azonban nem boldogult a kézirat elolvasásával, és Búzáson keresztül Házi Jenőhöz fordult, hogy hadd használhassa a kéziratát, aki viszont ebbe nem egyezett bele, így Módi minden bizonnyal el is állt ettől a felkéréstől.⁵⁵

⁴⁹ Borsa Iván levele a győri káptalanhoz, 1950. nov. 11., GyEL GyKMLt Jegyzőkönyvi iratok, s. n.

⁵⁰ GyEL GyKMLt Jegyzőkönyvi iratok, 20/1950., GyEL PL Egyházkorm. 1023/1951. Búzás a kötetet 1951. ápr. 7-én vitte el Házinak, GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 30.

⁵¹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1951. szept. 3., 1951. szept. 13., Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1951. szept. 7.

⁵² MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1951. nov. 8., GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyilvántartó könyve, p. 30.

⁵³ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1952. szept. 11., Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1952. szept. 16.

⁵⁴ GyÉL 226.

⁵⁵ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Búzás József levele Házi Jenőhöz, 1952. okt. 15., Házi Jenő levele Búzás Józsefhez, 1953. máj. 19. GyEL Levéltári irattár, 1. d., Levéltári kutatók nyil-

Az ezt követő években Házi Jenő befejezte grandiózus vállalatát, és elkezdte szervezni a kézirat kiadását, sokáig sikertelenül. Soproni származású barátjától, az ELTE-n tanító Mollay Károlytól kért segítséget, aki a számadáskönyv kiadásáról 1956 márciusában a Mezőgazdasági Múzeum akkori vezetőjével is tárgyalt, sajnos eredménytelenül.⁵⁶ 1956 májusában Mollaynak írott leveléből az derül ki, hogy a kézirat publikálásának ügyét végülis a neves nyelvész professzor, Pais Dezső karolta fel. Ennek első, halvány eredménye a Magyar Nyelvben 1957-ben megjelent cikk, amely a számadáskönyv rövid ismertetését és benne fellelhető magyar szavakat felsoroló szemelvényt tartalmazott.⁵⁷ Házi Jenő törekvéseit végülis siker koronázta, hiszen 1958-ban erre a cikkre felfigyelt a Magyar Tudományos Akadémia,⁵⁸ és – miután Házi hivatalos javaslatot is tett a számadáskönyv közzétételére⁵⁹ – a Társadalmi-Történeti Tudományok Osztálya a kézirat kiadását távlati tervei közé felvette.⁶⁰ 1960 nyarán az Akadémiai Kiadó felvette a kapcsolatot Házival, aki – mivel a tervezet több pontjával nem értett egyet – személyesen is elutazott Budapestre, hogy a feltételekről egyeztessen. Végülis 1960 októberében sikerült megkötni a szerződést, amelynek értelmében 1961. március 1-jéig Házinak el kellett küldenie a kéziratot a kiadóhoz.⁶¹

Mindeközben Házi Jenő nem tétlenkedett. 1960 augusztusában ismét kölcsönkérte a számadáskönyvet Papp Kálmán püspöktől, majd miután Teréz lányával a kéziratot az eredetivel újra összeolvasta, legépelte, az 1092 oldalas munkát 1961 februárjában el is küldte a kiadónak. Azt is kérte, hogy juttassák el az általa javasolt két lektornak: Ember Győzőnek, az Országos Levéltár főigazgatójának és Baraczkai Istvánnak, a Levéltárak Országos Központja helyettes vezetőjének.⁶² Házi – miután szembesült azzal, hogy a kézirat a vállalt 50 ívnél 15-20 ívvel hosszabb lett – levélben kérte Ember Győzőt, hogy segít-

---

vántartó könyve, p. 37. Módi Mihály 1952. okt. 14-én kérte ki a középkori számadáskönyvet, majd Házi negatív válasza után, nov. 26-án a II. kötetet is megnézte.

⁵⁶ TURBULY, *Egy tudósbarátság*, I, 381.

⁵⁷ A Mollay Károlyhoz írott levél és a cikk kézírata a számadáskönyv kiadását tartalmazó kézirat elején található, MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték; HÁZI, *A győri székeskáptalan*.

⁵⁸ GyEL PL Egyházakorm. 820/1961. (Házi Jenő levele Papp Kálmán püspökhöz, 1961. márc. 14.)

⁵⁹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Ember Győzőhöz, 1961. márc. 2.

⁶⁰ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Rozsnyói (Reisz) Sándorné (MTA) levele Házi Jenőhöz, 1959. nov. 23. 1960 márciusában Házi még arról írt Mollay Károlynak, hogy az ügy az Akadémia hallgatása miatt bizonytalan. TURBULY, *Egy tudósbarátság*, II, 104.

⁶¹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Rácz István osztályvezető (Akadémiai Kiadó) levele Házi Jenőhöz, 1960. aug. 2., okt. 25., dec. 15., Házi Jenő levele az Akadémiai Kiadóhoz, 1960. aug. 6., dec. 19.

⁶² MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele az Akadémiai Kiadóhoz, 1961. febr. 22.

sen neki keresztülvinni, hogy a munka a megnövekedett terjedelemben jelenhessen meg.⁶³ Ehhez képest valóságos hidegzuhanyként érhetette Házit Ember Győző lektori véleménye: „A kézirat áttanulmányozása után arra a véleményre jutottam, hogy a különben igen értékes szöveget közölni nem feltétlenül érdemes. Érdemes lenne ellenben a szöveg alapján történeti statisztikai módszer alkalmazásával nagyobb monográfiát írni.”⁶⁴ A kiadó ezért felszólította Házit, hogy Ember Győző lektori véleménye alapján dolgozza át, és rövidítse le 15 ív terjedelműre.⁶⁵

Házi Jenő természetesen nem fogadta el Ember Győző lektori véleményét. Szerinte ugyanis először meg kell jelennie a forrásnak, és csak azután lehet úgy feldolgozni, ahogyan azt Ember Győző javasolta. A vita békés lezárása érdekében azt kérte, hogy a másik felkért lektor, Baraczkza István mellett a már említett Mollay Károly véleményét is kérjék ki a kézirat megjelentetéséről.⁶⁶ Mollay helyett végülis a neves agrártörténész, Szabó István lektorálta a munkát. Mindketten a kézirat lerövidítését javasolták, emiatt Házi a jövedelemelosztásnál szereplő kanonoki listákat törölte a szövegből, amellyel legalább 200 oldallal rövidebb lett a munka.⁶⁷ Házi ugyanakkor elzárkózott a lektorok által javasolt, helytakarékoság célzatú összevonásoktól, mert az így kieső szövegrészeket szerinte nem lehet jegyzeteléssel vagy táblázatokkal pótolni.⁶⁸ Házi érvelését az Akadémia viszont hosszas töprengés után elvetette, és 1962 áprilisában – Ember Győző és Szabó István lektori véleményére hivatkozva – a számadáskönyv teljes szövegű kiadása helyett egy statisztikai tanulmánnyá való átdolgozást kért. Házi kénytelen volt elfogadni a döntést és a már megkötött szerződés érvénytelenítését és eddigi fáradozásainak díjazását kérte.⁶⁹

Ezt követően hosszadalmas jogi procedúra kezdődött Házi Jenő és az Akadémiai Kiadó között a már megkötött szerződés felbontásáról, a költség-

⁶³ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Ember Győzőhöz, 1961. márc. 2. Házi erről Papp Kálmán püspöknek is beszámolt, aki megengedte neki, hogy a számadáskönyv 1962. július 30-ig nála maradhat, GyEL PL Egyházkorm. 820/1961.

⁶⁴ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Ember Győző levele Házi Jenőhöz, 1961. ápr. 28.

⁶⁵ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Róth Edith irodalmi vezető (Akadémiai Kiadó) levele Házi Jenőhöz, 1961. máj. 5.

⁶⁶ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele az Akadémiai Kiadóhoz, 1961. máj. 13.

⁶⁷ Házi a kéziratban a kanonoki listákat tollal áthúzta.

⁶⁸ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Róth Edith irodalmi vezető (Akadémiai Kiadó) levele Házi Jenőhöz, 1961. okt. 6., Házi Jenő levele az Akadémiai Kiadóhoz, 1961. okt. 13.

⁶⁹ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele az Akadémiai Kiadóhoz, 1962. márc. 7., máj. 8., Róth Edith irodalmi vezető (Akadémiai Kiadó) levele Házi Jenőhöz, 1962. márc. 23., ápr. 26.

térítésről és a kéziratnak az Akadémia könyvtárában történő elhelyezéséről. Az 1963 májusában kötött megállapodás értelmében Házi Jenőnek kedvező döntés született: a számadáskönyv kiadására kötött szerződést érvénytelenítették, fáradozásaiért 10 000 forintot kapott és a kéziratával is teljes egészében maga rendelkezhetett.⁷⁰

Házi végülis elkezdte az Ember Győző által javasolt statisztikai feldolgozást, erre több adatunk is van. Fügedi Erik 1963 márciusában írt „Jenő bátyám”-nak, hogy közös barátjuktól, a számadáskönyvet restauráló Sasvári Dezsőtől hallott munkájáról, és – elküldve Estei Hippolit számadáskönyveiről szóló cikkeit⁷¹ – felajánlotta segítségét. Házi a publikációkat megköszönve röviden összefoglalta Fügedinek az esetet, kiemelte, hogy kiadási szándékát „Ember Győző elgáncsolta”. A statisztikai feldolgozás tekintetében kicsit lemondóan arról nyilatkozott, hogy „óriási anyaggal kell megbirkóznom, talán két év alatt elkészülhetnek vele. Majd meglátom.”⁷²

Munkájára ugyanakkor inspirálólag hatott, hogy 1963 szeptemberében Székely György a Magyar Történelmi Társulat főtítkáráként felkérte, hogy szólaljon föl a társulat és a Xántus János Múzeum által 1963. november 4-5-én rendezett várostörténeti konferencián. Házi a győri bencés Csóka Lajossal⁷³ Lengyel Alfréd⁷⁴ *A középkori Győr* című előadásához referált. Hozzászólása a számadáskönyv adataira támaszkodva főleg gazdaságtörténeti (adózás, vámszedés, vásártartás stb.) tematikájú volt.⁷⁵ Referátuma, valamint Pach Zsigmond Pálnak a nyugat-európai és magyarországi agrárfejlődésről írott monográfiája⁷⁶ meggyőzte arról, hogy a minden bizonnyal a számadáskönyv statisztikai átdol-

⁷⁰ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Popper László vezető jogtanácsos (Kiadóvállalatok Jogi Irodája) levele Házi Jenőhöz, 1963. febr. 9., Linder Gyula jogtanácsos (Kiadóvállalatok Jogi Irodája) levele Házi Jenőhöz, 1963. febr. 19., Róth Edith irodalmi vezető (Akadémiai Kiadó) levele Házi Jenőhöz, 1963. jún. 6., Házi Jenő levele a Kiadóvállalatok Jogi Irodájához, 1963. febr. 16., febr. 21., ápr. 22.

⁷¹ FÜGEDI, *Die Wirtschaft*; FÜGEDI, *Az esztergomi érsekség*.

⁷² MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Fügedi Erik levele Házi Jenőhöz, 1963. márc. 4., Házi Jenő levele Fügedi Erikhez, 1963. márc. 7.

⁷³ BERKÓ-LEGÁNYI, *Névtár*, 185, 1409. sz.

⁷⁴ Lengyel Alfréd 1957-től 1974-ig volt a győri megyei levéltár igazgatója, lásd GyÉL 200–201.

⁷⁵ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Székely György főtítkár (Magyar Történelmi Társulat) levele Házi Jenőhöz, 1963. szept. 7., Házi Jenő levele Székely Györgyhoz, 1963. szept. 19., Csóka Lajos levele Házi Jenőhöz, 1963. szept. 30., Házi Jenő levele Csóka Lajoshoz, 1963. okt. 2. Az előadás kézírata is megtalálható a hagyaték előadások kéziratai részében. A konferenciabezámolót lásd Századok 97 (1963) 1424–1434 (ism. Benda Kálmán), 1426.

⁷⁶ PACH, *Agrárfejlődés*.

gozása keretében született, a Nyugat-Dunántúl gabonaterméséről írott kéziratát is megjelentesse. Az eredetileg a Századokba szánt, végül azonban a Soproni Szemlében 1964-ben megjelent, *Sopron megye gabonadézmája a Jagellók korában* című írását⁷⁷ azonban nem követték újak, a lektorok által kért statisztikai feldolgozás végül soha nem készült el. A várostörténeti konferencia másik hozadéka, hogy 1964-ben Győrben ismét megindult egy városmonográfia szervezése, amelyben a középkori rész megírására Fügedi Eriket kérték fel. Fügedi Házi Jenőhöz írott levelében felvetette annak lehetőségét – kihasználva a városmonográfia ügyét –, hogy a számadáskönyvet talán ki lehetne adni. Házi nagy érdeklődéssel várta a fejleményeket, de végül ebből sem lett semmi.⁷⁸

Hatalmas erőfeszítésének utolsó morzsája mindössze egy rövid újságcikk. A Kisalföld című napilapban 1984-ben megjelent flekk címe, *A számadáskönyv titkai*⁷⁹ akár szimbolikus is lehet. Vajon miért nem jelent meg ez a becses forrás? Mik lehettek az okai? Talán a Házi Jenő által többször is említett takarékoság játszhatott szerepet abban, hogy az 1092 gépelt oldalt kitevő hatalmas kézirat publikálatlan maradt? Vagy esetleg Házi Jenő rendszeridegen politikai nézetei miatt került parkoló pályára az ügy? Ezen okokat szerintem kizárhatjuk. Egyrészt azért, mert a kiadóval való egyeztetések során a kérdéses pontoknál – legyenek azon finánciálisak vagy szerzői joggal kapcsolatosak – szinte mindig az ő javaslata valósult meg. Elég csak arra gondolnunk, hogy az Akadémia egy olyan kéziratért fizetett 10 000 Ft-ot, amit nemcsak nem adtak ki, hanem még csak letétbe sem helyeztek könyvtárában.

Jóllehet Házi lektorait maga választhatta ki, a kiadás elmaradását mégis a kedvezőtlen lektori véleményeknek köszönhette. Ennek okát pedig talán Ember Győző gazdaság-történetírási nézeteiben kereshetjük. Ember Győző fiatal kora óta kutatta a 16. századi vámnaplókat, amelyekből Magyarország nyugatra irányuló külkereskedelméről próbált képet alkotni. A források értelmezésébe és statisztikai feldolgozásának hatalmas munkálataiba bevonta a másik lektort, Baraczká Istvánt is. Bár Ember Győző a monografikus feldolgozással csak 1988-ban készült el,⁸⁰ de éppen 1958-ban és 1961-ben jelentek meg az első

⁷⁷ HÁZI, *Sopron megye gabonadézmája*; MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Házi Jenő levele Székely Györgyhöz, 1963. nov. 14., 1964. febr. 26.

⁷⁸ MNL GyMSMSL Házi Jenő-hagyaték, Fügedi Erik levele Házi Jenőhöz, 1964. máj. 18., Házi Jenő levele Fügedi Erikhez, 1964. máj. 21. A városmonográfia végül 1971-ben jelent meg, amelyben Fügedi csak Győr 1271. évi kiváltságleveléről írt. Lásd még HORVÁTH, *Győrmonográfia*, 247.

⁷⁹ HÁZI, *A számadáskönyv*.

⁸⁰ EMBER, *Magyarország nyugati külkereskedelme*.

részeredmények.⁸¹ Ember Győző tehát az 1950-es évek végén, 1960-as évek elején megjelenő statisztikai munkamódszerekkel operáló, kvantitatív gazdaságtörténetírás⁸² híveként Házi Jenő forráskiadását is így szemlélte. Sőt még az sem lehetetlen, hogy ezt a kutatásaiba szervesen illeszkedő forrást is a maga számára felhasználhatóvá kívánta tenni pontosan azzal, hogy Házit is a statisztikai feldolgozása felé próbálta terelni.

Ezután a győri székeskáptalan középkori számadáskönyve egy ideig újra kikerült a tudományos kutatás érdeklődési köréből. Az 1980-as évek közepén aztán Köblös József tanulmányozta át rendkívüli alaposággal a kötetet – pontosabban annak az Országos Levéltár Diplomatikai Fényképgyűjteményében lévő kópiáját –, hogy a győri székeskáptalan archontológiája számára adatokat gyűjtsön.⁸³ A sors furcsa fintora, hogy kutatásaiban leginkább a Házi Jenő kéziratából a lektorok javaslatára kihúzatott kanonoki listákat aknázza ki. Az elmúlt mintegy három évtizedben többen is merítettek a győri számadáskönyv – ahogy Házi Jenő fogalmazott – kimeríthetetlen kincsesbányájából: ki kanonoki életrajzi adatokat,⁸⁴ ki topográfiai⁸⁵ vagy gazdasági információkat.⁸⁶

A magyar középkortudomány három intakt székeskáptalani számadáskönyvet ismer: a győrit, a pozsonyi és a veszprémi. A veszprémi 1997-ben Kredics László, Madarász Lajos és Solymosi László szerkesztésében jelent meg.⁸⁷ Az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárban őrzött pozsonyi még kiadatlan,⁸⁸ és ezt a hiányt a Rastislav Luz által Pozsonyban feltárt és nemrég publikált, a magyar kutatás számára eddig ismeretlen regisztrumok sem tudják pótolni.⁸⁹ A győri számadáskönyv teljes szövegű közlését tehát nemcsak az indokolja, hogy e másik kettőnél sokkal terjedelmesebb, hanem a győri kanonokok számadásai – a többivel ellentétben – a 19. századig hiánytalanul megvannak, megte-remtve ezzel további, évszázadokat átívelő kutatások lehetőségét is.

⁸¹ EMBER, *Külkereskedelmünk*; EMBER, *Magyarország XVI. századi*.

⁸² KÖVÉR, *Fordulat*; KÁLI, *Kvantifikáció*.

⁸³ KÖBLÖS, *Archontológia*; KÖBLÖS, *Egyetemjárás*; KÖBLÖS, *Külföldi javadalmasok*; KÖBLÖS, *Az egyházi középréteg*.

⁸⁴ Ócsényi Péterről és Györkönyi Pyber Zsigmondról lásd FENYVESI, *Tolna megye*.

⁸⁵ ENGEL, *A Drávántúl középkori topográfiája*, 308; KISS–PITI, *A fertői fok*, 170; VÉGH, *Buda város, különösen II*, 289.

⁸⁶ Az abdai vámról lásd NÓGRÁDY, „Az elakadt fejlődés”, 26–27.

⁸⁷ KREDICS–MADARÁSZ–SOLYMOSSI, *A veszprémi káptalan számadáskönyve*.

⁸⁸ Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár, Kézirattár [MNL OL DF 281414.].

⁸⁹ LUZ, *Účtovné registre*.

A SZÖVEGKIADÁS

A számadáskönyv használatának egyik fő nehézsége a kézirat első felének összekevert sorrendisége volt. A kötet lapjainak sorrendjét többen is megkísérelték rekonstruálni, többek között Iványi Béla, Házi Jenő és Köblös József is. Házi főleg paleográfiai szempontú megközelítést, míg Köblös archontológiai kutatásait használta a rekonstrukcióhoz. Mind a két megközelítést figyelembe véve állapítottam meg az általam vélt helyes sorrendet. Ezt követően a divizorok egyes szolgálati éveinek számadásait tartalmazó „füzeteket” rekonstruáltam és külön fejezetekbe rendeztem.⁹⁰ A római számmal jelölt fejezetszám, valamint az adott időhatár és a divizorok nevei után a kézirat egyes oldalszámait tüntettem fel a helyesnek vélt sorrendben. A kézirat oldalhatárait – pontosabban annak végét – minden esetben a szövegben is jelöltem: pl. [pag. 451.].

A kötet lapjai közé kisebb, többnyire datálatlan cédulákat is illesztettek, amelyeket tartalmi és paleográfiai jegyeik alapján soroltam be az egyes divizori számadásokhoz. A konkrét évhez nem köthető, csak hozzávetőleges intervallumra datálható cédulákat a kézirat végén külön fejezetben, keletkezési évkörük alapján rendeztem sorrendbe. A székeskáptalan levéltárában találtam egy eddig ismeretlen oldalt,⁹¹ amit a kéziratbeli helyre illesztve adok ki. A szövegkiadáskor Házi Jenő kéziratát vettem alapul, amit összeolvastam az eredeti forrással. Kijavítottam a Házinál esetlegesen felmerülő olvasati hibákat, és a szöveget az általam kialakított kiadási elv alapján átalakítottam.

Az egyik fő szempontom az volt, hogy a forrás eredeti formáját a nyomdai lehetőségeket és az ésszerűséget figyelembe véve a lehető legjobban visszaadjam. Megtartottam a szöveg eredeti beosztását, pl. a kanonok- és településlisták hasábos formáját. Nem normalizáltam a – túlnyomórészt római, ritkábban arab – számjegyek írását sem, hanem azokat az eredeti megformálásukban hagytam meg. A római számok írásánál a fél értékét jelölő „l” karaktert is megtartottam. A szöveg normalizálásánál igyekeztem meghagyni a forrás középlatin nyelvi sajátosságait is, mivel ezek akár a lejegyzésében részt vevő mintegy tucatnyi kanonok műveltségére, egyetemi tanultságára is érdekes adalékokat szolgáltathatnak. Emiatt nem egységesítettem az egyes, többféleképpen szereplő szavakat:

⁹⁰ Ezt a tagolási módszert alkalmazta – amely ez életrajzi adattár szerepét is hivatott betölteni – egyébként Házi Jenő is.

⁹¹ GyEL GyKMLt Cth X, n. 837. [MNL OL DF 278075.]

capitaneus/capithaneus
 cathedralis/kathedralis
 chorarius/horarius
 ciphus/sciphus/scyphus
 cultellus/cutellus
 dupla/duppla
 palatinus/pallatinus
 sabbato/sabbatho/sabato/sabatho
 sacristia/sacrestia/secrestia
 salarium/sallarium/sellarium
 scilindrinum/silindrinum
 telonium/teolonium/thelonium/theolonium

Ugyanakkor a könnyebb olvashatóság és használhatóság miatt elengedhetetlen volt a szöveg bizonyos fokú normalizálása is. A leggyakoribbak a következők: *ci>ti* (pl. *eciam>etiam*), *w>u* vagy *v* (pl. *wlgo>vulgo*, *wrgente>urgente*, *Lw-cas>Lucas*, *ewangelium>evangelium*), szó eleji *ff>f* (pl. *Ffranciscus>Franciscus*). A tulajdonnevek – kivéve a latin keresztnévek –, valamint a magyar szavak esetében viszont egyértelműen betűhív átírássra törekedtem. Az *i* és *j* betűket az egyes divizorok különbözőképpen használták, ezért a *j* betűt csak betűhív átírás során használtam, a latin keresztnévek (*Iohannes*, *Iacobus*) és a latinos alakú helynevek (*Iaurinum*) esetén mindenhol *i*-re változtattam.

A forrás sajátosságából fakadóan többször kimaradtak egyes, az értelmezést ma már zavaró szavak, ezeket zárójelben és kurzívan tüntettem fel, pl. (*solvit*). A gyakran előforduló mértékegységeket és pénzneveket rövidítettem:

cap. = capecia
 cr. = cruciferus
 d. = denarius
 Vien. = Viennensis/Wiennensis
 fl. = florenus
 Hung. = Hungaricalis/Ungaricalis
 reg. = regalis
 Ren. = Renensis
 ort. = orto/ortho

A szögletes zárójel a szöveghiányokat jelöli. Ha a sérült szöveg nem volt rekonstruálható, akkor azt a zárójelek közé tett három pont jelöli: [...]. Amennyiben lehetséges vagy szükséges volt, filológiai jegyzetben jelöltem a hiány okát és a hiányzó szövegrész hosszát, pl. „2-3 szó kiszakadva”. Több helyen, ahol a szöveg sérült volt, a székeskáptalan levéltárában lévő 17. századi részleges másolatok – amelyek általában bizonyos peres ügyekhez, tematikus segédanyagokként készülhettek – segítségével megkíséreltem a rekonstrukciót. Néhány esetben az is előfordult, hogy bizonyos, ma már kiszakadt szöveghelyet Házi Jenő még látott, így kéziratában hiánytalanul írta át.

A szövegbeni javításokról (áthúzás, sorközi vagy marginális beszúrás) és a marginális jegyzetekről – legyenek azok korabeliek vagy későbbiek (17–18. századiak) – filológiai jegyzeteket készítettem. A filológiai tartalmú jegyzeteket az „abc” betűivel jelölve az egyes éves divizori számadásokat tartalmazó fejezetek végére helyeztem. A lapalji jegyzetbe került a dátumok feloldása.

A forráskiadás használatát mutató segíti. A mutató egyaránt kiterjed a személy- és a helynevekre, valamint a tárgyszavakra is. A mutatóban az egyes, római számmal jelölt fejezetekre, azaz az adott éves divizori számadásra, valamint az arab számmal jelölt bekezdésekre hivatkoztam. A kanonoki névsorok és a dékán által összeállított adózási listák – mivel ezeket egy adott egységként kezeltem – egy számot kaptak. A személynévmutatóban – amely egyúttal életrajzi adattár szerepét is hivatott betölteni – az egyes személyeknél feltüntettem tisztségeiket és hivatalviselésüket is a vonatkozó szakirodalommal egyetemben. A forrásokban előforduló eredeti alakokat keresztmutatózás segítségével azonosíthatja a felhasználó.

A földrajzi nevek esetében a jelenlegi helynévből indultam ki. Kivételt képeztek egyrészt a ma már nem létező települések, esetükben Engel Pál: *Magyarország a középkor végén. (Digitális térkép a középkori Magyar Királyság településeiről – 1383, 1439, 1498)* c. adatbázis segítségével a középkori nevek mellett lehetséges lokalizációjukat is feltüntettem. Abban az esetben is a jelenlegi helynevet vettem alapul, ha a 19. vagy 20. században összevonással létrehozott településekről van szó, pl. Budapest, Mosonmagyaróvár, Győrújbarát vagy Markotabödöge. Esetükben az egyes településrészek külön-külön szerepelnek a mai földrajzi név alá rendezve. Győr esetében szintén külön feltüntettem a már a városhoz tartozó, de a 20. századig önálló településeket, pl. Révfalu, Pinnyéd, Bácsa, Gyirmót stb.

A forrás feldolgozásakor szükségét éreztem egy tárgymutatónak is. Mivel ezt egyrészt a tárgyi kultúra kutatása miatt tartottam fontosnak, ezért a mezőgazdasági termelésben, a kézműves (pl. kőműves, kádár, asztalos, szabó

stb.) szakmákban előforduló tárgyakat, valamint személyes használati tárgyakat (lakberendezési, étkezéshez használt tárgyak stb.) gyűjtöttem ki. Emellett a gasztronómia és étkezéskultúra kutatása miatt helyet kaptak a mutatóban az egyes élelmiszerek, pl. különböző gabonatípusok, hús- és péktermékek, valamint gyümölcsök, fűszerek és a bor is. A gazdaságtörténet iránt érdeklődőket az egyes adófajták (kilenced, tized, tizednegyed stb.), az íráskultúrát kutatókat az oklevél (littera, privilegium stb.) szó mellett az egyes íróeszközök (papír, pergamen, tinta stb.) szavait is kigyűjtöttem.

Készítettem egy mutatót a forrásban előforduló magyar szavakról is. Ezeket a könnyebb kereshetőség kedvéért a ma is használt alakjuk szerint tettem sorrendbe, majd azon belül feltüntettem az egyes előfordulási alakjukat betűhív írásmóddal.

Köszönetnyilvánítás

Kutatásomat a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíja (BO/00025/20/2) támogatta, a kiadásra való előkészítést a HUN-REN-PPKE-PTE-Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoportban végeztem. A Házi Jenő hagyatékában lévő, a számadáskönyvet tartalmazó kézirat feldolgozását és kiadását a Házi-örökösök nevében Novotny-Török Katalin engedélyezte számomra, támogatását ezúton is köszönöm. Hálás vagyok továbbá Dominkovits Péter igazgató úrnak a kutatás során nyújtott önzetlen támogatásáért. Lektorként Zágorhidi Czigány Balázs és C. Tóth Nobert voltak segítségemre, Horváth Richárd, Lakatos Bálint, Neumann Tibor és Szovák Kornél észrevételeikkel segítették munkámat, amit hálásan köszönök. Végül szeretném megköszönni feleségemnek és gyermekeimnek, hogy mindvégig támogattak, és türelemmel várták a mű elkészültét.

FORRÁSOK

I.

1495. július 9. – 1495. november 19.

*Munkácsi Márton és Somlyói Kelemen kanonokok,
káptalani divizorok számadásai*

Számadáskönyv I. 244–247.

1. Feria quinta post Visitationis¹ de decimis Belmura ac aliis proventibus capitulo hincinde presentatis deductis et exceptis primum decima lectoris et quinta prepositi katedralis ab antiqua et laudabili consuetudine deduci et excipi debentibus facta est divisio ad singulas personas XXXIII^{or} per VII fl.

Dominus:	Petrus de Ollar
Georgius prepositus katedralis ^a	Mathias de Dombro habuit per se et
Gregorius lector	per Taatha III ^{or} fl.
Philippus doctor custos per Zyl	Petrus de Frad
Albertus cantor	Symon de Kezew
Prepositus Sancti Adalberti	Petrus de Ewchen
Prepositus de Papocz ^a	Andreas de Kermend
Archidiaconus:	Iacobus de Iaurino ^c
Katedralis ^b	Stephanus de Nagluche per Papa
Soproniensis	habuit
Mosoniensis	Clemens de Somlyo per se habuit
Luchmanensis	Iohannes de Zyl ^d
Papensis	Lucas de Mezthegnyew
de Rabakez	Iohannes de Iaurino per Papa pro
Komaroniensis ^{b 2}	debitis
Magister:	Iohannes de Kermend
Michael de Thata ^c	Gregorius de Lotembergh
Petrus de Fokorw	Urbanus de Perezlegh
Nicolaus de Papa	Sublector
Martinus de Munkach habuit per se	Defunctorum uterque ^d

¹ 1495. júl. 9.

² Személye nem azonosítható.

Divisores pro centesima habuerunt III fl.

2. Item in die Sanctorum martirum Andree et Benedicti³ pro cera ad missam capituli comparata dedimus I fl. et XXV d. reg.
3. In die Marie Magdalene⁴ Nicolao Jo de Nywl vinitori capituli pro salario suo dedimus I fl. et III d. reg.
4. Item Iohanni medico pro emendis attinentiis ad medicamina dedimus VI fl. ex voluntate capituli. [pag. 244.]
5. In die Transfigurationis Domini⁵ custodi vinee capituli de Nywl dedimus I. fl.
6. In festo Sancti Stephani regis⁶ custodi vinee capituli in Kisech Bango vocate dedimus LXXV d. reg.
7. Feria tertia post Assumptionis Marie⁷ decano rectorum altarium pro lucernis apotecariis et candelis parvis pro exequis relictis condam Pauli Bedegei dedimus LXXXIII d. reg.
8. Feria quinta ante festum Assumptionis Marie⁸ Mathias litteratus Sithke de Chepreg pro decimis cultelli Felkes vocati, de quibus nec quinta prepositi, nec decima lectoris, sed nec duppla habetur cantoris, solvit I^c VI fl.
9. Eadem die, videlicet tertio ante Assumptionis Marie⁹ de prefata pecunia Felkes dicta facta est divisio ad singulas personas 35 per III fl.

Dominus:	Lwchmanensis
Georgius prepositus cathedralis ^f	Papensis
Gregorius lector	Rabakez
Albertus cantor	Kathedralis
Philippus custos	Komaroniensis ^g per Papa Nicolaum
Gregorius prepositus Sancti	Magister:
Adalberti	Michael de Thatha ^h
Prepositus de Papocz ^f per Petrum	Petrus de Fokorw
notarium pro debitis	Nicolaus de Papa
Archidiaconus:	Martinus de Munkach per se
Soproniensis ^g	Petrus de Ollar
Mosoniensis	Mathias de Dombro

³ 1495. júl. 17.

⁴ 1495. júl. 22.

⁵ 1495. aug. 6.

⁶ 1495. aug. 20.

⁷ 1495. aug. 18.

⁸ 1495. aug. 13.

⁹ 1495. aug. 13.

KÉPMELLÉKLET

Cyfrá káptalan mk. Fennhírt
Nr. 1.
Könyvtár

1513 318
 Rendi domini Capituli
 Tulcarum in Ecclesia
 laurum Constituta et
 existens nobis Magister
 Nicolaum de papa
 et Blasium de Kerezhpe
 Lamoncos eiusque Ecclesie
 laurum et sedes due
 felle bñ Georgii
 mris de officium
 diuisoratus institueret

389.
 Item platea 8th benedicti & sessionibus xviii soluit se vii s^{ss} xviii cum
 cedulis domorum exceptis eandem combustis de sessione magna
 & s^{ss} xxv. de media aut & s^{ss} xviii
 Item barnos & sessionibus xvi & se & soluit se viii canoni & una sessione delm^{is} s^{ss}
 Item piiskij & se & soluit se viii ea & s^{ss} xxv
 Item refect^{us} & colonis vi & v^{en} & se & se ii
 Item maget^{us} & colonis vi & se & soluit se iii cum cedulis domorum p^{re}dicte
 maget^{us} sunt liquidat^{us} due sessiones que soluit & v^{en} & se facit v^{en}
 Item barba & sessionibus xvi & v^{en} & facit se iii
 Item seher & sessionibus xvi in media & se & vii s^{ss} xxv & se &
 Item koranzo & duabus sessionibus & v^{en} xxv & se & xvi & v^{en} ii
 Item feperetho & sessionibus viii & se & se & se iii
 Item margorha & sessionibus vi cum media & se & se & se iii & s^{ss} xxv
 Item girmalt & sessionibus x & se & se & se xiiii s^{ss} xvi secundum se & se ii
 Item pathoria & sessionibus xviii & se & se & se viii & s^{ss} dⁿⁱ
 decimus abducta cap^{it}u^{li} negotia p^{ro}posuit se iii s^{ss} xxv
 de quibus cap^{it}o que suo soluit reddat rationem
 Item zenthpat & sessionibus iii & se & se & se ii

Item secundo die dies sunt primi & solenni mortu^{um} & p^{er}petui^{us} confus
 sancti georgij et theodori ac quibusdam remanentibus p^{er}sonis
 dⁿⁱsoni ad p^{er}sonas xxxii & se iii deducit p^{ri}us
 deducendis saltem decima p^{er}sona et duppla iuxta s^uentiam
 domus lector & decima sua h^{ab}et se ii s^{ss} xxv
 domus p^{re}positus carthe^{lis} pro sua p^{er}sona h^{ab}et se iii & s^{ss} i
 domus canonicus pro sua duppla h^{ab}et s^{ss} xxv & sessione una & barnos

Canonicus portio impersonas infrascriptas distribuita

ISBN 978 615 02 3011 5

9 786150 230115